

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Theologica universa - Ettenheim-Münster 108 - Tom. II

Cartier, Gallus

[S.l.], 1795

Caput secundum

[urn:nbn:de:bsz:31-111018](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111018)

ens, quo roborata voluntas liberè consentit gratiæ exitanti.

Gratiæ Subsequens est Supernaturale Dei auxilium, quo firmatur voluntas in bono proposito, et adjuvatur, ut illud ad executionem perducatur. Deus s. g. inspiravit affectum jejunandi; en gratiæ preveniens et exitans, seu operans: voluntas liberè consentit inspirationi divine, et jejunare proponit; en gratiæ adjuvans et cooperans, seu comomitans. Sed uberiori indiget auxilio, ut actu et de facto jejinet, quia in executione major occurrit difficultas, quam si homo superaverit, tunc erit gratiæ Subsequens.

Denique gratiæ exitans subdividitur in Sufficientem et efficacem. Gratiæ Sufficiens est ea, qua potest habere, sed non habet effectum, ad quem datur, id quæ ex sola culpa voluntatis nolentis ei consentire. Dicitur Sufficiens, non quod gratiæ efficax non sit etiam verè Sufficiens, sed quia cum proprio ac specifico nomine careat, commune utrique divisionis membro nomen accepit. Subintelligitur autem vox merè: nam reverà est merè Sufficiens. Gratiæ efficax verò est verè Sufficiens, et insuper efficax, ut potè quæ non solum potest habere, sed etiam certò et infallibiliter habitura est effectum, si detur.

Caput Secundum.

4

Referuntur præcipui errores circa gratiam Christi.

Expositis variis gratiæ Christi divisionibus, ejusque definitione, præstat, ut antequam ulterius progrediamur, præci-

pi, suadendo, exhortando, virtutis pulchritudinem et vitii turpitudinem ostendendo, et suppliciorum acerbitatem proponendo; sed etiam physicè per inspirationem, seu indeliberatam voluntatis motionem, quæ voluntas physicè movetur et inclinatur ad boni amorem, desiderium, prosecutionem, vel ad mali fugam, et quæ motus concupiscentiæ vel extinguitur, vel minuitur, vel ejus vis eliditur aut retardatur, relinquendo tamen voluntati liberam sui actus determinationem.

vita aeterna. 2°. Gratiam ad singulos
actus salutares non esse necessariam, et per
opera naturalia nos illam promereri. 3°.
Ignorantiam et oblivionem non subjacere
peccato, quoniam non eveniunt secundum
voluntatem, sed secundum necessitatem.

Hic et alii ejus errores proscripti sunt
primum in Synodo Carthagenensi an. 412.
in ejus discipulo Caestio, qui, juxta S. Hiero-
nymum in proemis lib. 3. in Jerem. patria
quoque Scythus et professione Monachus fuit,
sed postea in Asia Presbyter consecratus.
Deinde an. 415. in isfomet, imò ab isfomet Be-
lagio damnati sunt in Synodo Divispolitana,
quam idem S. Hieronymus miserimam ap-
pellat, quia delusa est subdola Belagii pro-
fessione, quã confessus est absolutam gratia
necessitatem, sed alio sensu, quam Catho-
lici; nomine enim gratia intelligebat
creationem, conservationem, Evangelii pra-
dicationem, et juxta S. Augustinum, in-
teriores etiam mentis illustrationes. Cum
que sua impia dogmata disseminare per-
geret, rursus damnatus est in Concilio
Carthagenensi et Milevitano, cui adfuit
S. Augustinus, an. 416. ac denique anno sub-
sequenti in Concilio Carthagenensi, in quo
sederunt Episcopi 214. et à Summis Ponti-
ficibus Innocentio I. et Zosimo: et sic per
totum orbem haeresis proscripta est, teste
Augustino, lib. De pei. orig. c. 17. Deni-
que in Ephesino I. an. 431.

Inter Belagiani discipulos celebres
extiterunt Caestius, ex S. Augustino lib. De
gestis Belagii c. 33. quem S. Hieronymus ep.
ad Ctesiphontem totius exercitus ducem fuit,
ita ut Pelagiani ab ipso Caestiani dicerentur.

12. tur: Et Julianus Episcopus Capuanus, ex Gen-
nadio; vel Celanensis aut Celanicensis, ex Be-
da; prafat. in Cant. vel potius Celanensis
Sub Metropoli Beneventana, ut in Genna-
dio, Gelasio, et Beda legendum esse cen-
sent eruditi. Hic damnata Pelagianorum
causa, mortuo Zosimo, initio Pon-
tificatus Bonifacii patrocinium. ca ratio-
ne suscepit, ut nova opinionis auctor po-
tius, quam Pelagiana jam profligata Sec-
tator visus fuerit, Douitque, hominem
sine gratia posse quidem orare, bonum
velle, sed nullatenus operari posse, ex S.
Augustino, lib. 2. ad Bonifacium c. 8. Hinc
idem S. Doctor nomination contra Julia-
num acuit calanum.

S. 3. tius.

7.

De Semipelagianis.

Cum S. Augustinus Pelagianos ubi-
que proscriptos infestaretur, nonnulli
Scriptis ejus commotibant, ac pro ceteris
Monachi Adrumetini in Africa, quasi
liberum arbitrium per gratiam Destruere
doerent; sed libris editis de gratia et libe-
ro arbitrio, et de correptione et gratia,
quos misit ad Valentinum in Monasterio
Adrumetino Praefectum, illos facile pla-
cavit.

Longè difficilius fuit componere Mo-
nachos Massilienses in Gallia, qui ex postero-
ri libro de correptione et gratia scandalum
passi, novum bellum instaurarunt eo peri-
culosius, quod essent viri pietate et Doctri-
na insignes, teste S. Prospero Ep. ad S. Augus-
tinum. Hi in articulis praecipuis a Pe-
lagio dissidebant; nam cum Catholicis con-

fitabantur peccatum originale, et gratia^{13.}
necessitatem non solum ad bene operandum,
sed etiam ad credendum. Sed audire non
poterant 1° voluntates humanas à Deo pro-
veniri. 2° Perseverantiam esse speciale
Dei donum, quod quibusdam justis denega-
tur.

Joannes Cassianus Massiliensium
Semipelagianorum facile princeps dignosci-
tur. Is à S. Chrysostamo Diaconus olim
ordinatus, post ejus obitum, qui incidit in
an. 404. Massiliensis Presbyter factus est:
quò in urbe extructo Cenobio, maximam
sibi tum pietate tum eruditione famam
comparavit. Collationes Patrum, unde à
Prospero Collator dicitur, vulgavit: Collatio-
ne 13. Semipelagianos errores distinctè tradit.
Obiit cum magnà sanctitatis opinione,
unde à S. Gregorio lib. 6. Ep. 12. Sanctus ap-
pellatur, et Urbanus V. Cassiani caput ar-
gentea theca inclusum, hanc epigraphen or-
navit voluit, Caput S. Cassiani. Denique
illius memoria colitur Massilia 23. Julii.

Fraustus ex Abbate Livinensi fac-
tus Episcopus Reiensis in Gallia, Semipe-
lagianorum propugnator fuit acerrimus.
Duos edidit de gratia et lib. arb. libros, in
quibus eorum dogmata palam profite-
tur. Suis tamen non obstantibus errori-
bus, ipso vivente ab Ecclesia nondum dam-
natis, in Ecclesia Reisiensi colitur, ejusque * Alias Reiensis
nomen sacris Gallianis Ecclesiis factis est
adscribitum, ut observat Baronius ad an.
490. n. 42.

* Hilarium Arelatensem Episcopum * obiit an. 449. D
Semipelagianorum errorum fuligine in-

Prim. H. x.
pag. 11.

14 fectum fuisse, testatur S. Prosper Ep. ad S. Augustinum. Is porro Hilarius alter est ab eo, qui cum S. Prospero scripsit ad S. Augustinum, hic enim fuit S. Augustini discipulus, atque professione laicus duntaxat.

* vide dita Tom. i.
Theolog. nostra,
Trat. 4. De SS. Ecclesiarum
Sic Patribus, p.
c. i. §. 2.

Gennadium Massiliensem Presby-
terum Semipelagianis pariter erroribus ad-
dictum fuisse exinde constat, quod S. Au-
gustinum ejusque fidelissimum discipu-
lum S. Prosperum, velut eos erroris insecte-
tur; Cassianum vero et Faustum Semi-
pelagianorum duces summis laudibus ex-
tollat, lib. de vir. Illust. c. 84.

Vincentium quemdam Semipela-
gianis partibus adhaerisse, constat ex S. Pros-
pero lib. cui titulus, Ad capitula objectio-
num Vincentianarum responsiones. Inis
autem fuerit ille Vincentius controversus.
Baronius ad an. 431. n. 188. et in notis ad Mar-
tyrologium die 24. maji, existimat eum dis-
tinguendum esse à Lirinensi celeberrimi
Commonitorii Scriptore. Cardinalis No-
sius, lib. 2. hist. Belag. c. 11. quem sequitur
Natalis Alexander, et alii nonnulli conten-
dunt, Vincentium illum esse ipsissimum
Lirinensem, quem Semipelagianâ fuligine
tintum fuisse censent.

Præterquam quod errores Semipe-
lagianorum damnati fuerint in Belagio,
contra ipsos expresse scripserunt S. Augus-
tinus, libris de donō perseverantia, et de
predestinatione Sanctorum, S. Prosper,
S. Leo, et alii bene multi, ac tandem pro-
munitavit Concilium Atraniense II. an.
529. celebratum sub Felice IV. et à Boni-

fauis II. confirmatum editis circa gra-¹⁵
tiam et liberum arbitrium 25. Canonibus.
atque tunc primum Semipelagiani velut
verè hæretici habiti sunt; enimverò ante
illud tempus ipsos tanquam viros egregios
audisse, pietatis, eruditionis, ac ingenii
laude conspicuos, testantur S. Augusti-
nus et Prosper. S. Augustinus lib. De dono
persever. c. ult. et lib. De prædest. S. c. i.
eos, fratres ac dilectores suos, et Pelagianæ
hæresos impugnatores appellat. S. Pros-
per Ep. ad S. Aug. et lib. cont. collatorem
eos vocat, Catholicos, Sanctos, spectanda auto-
ritatis viros.

S. Inartus
De Prædestinationis.

8.

Dicitur est huiusque de illis, qui
errarunt circa gratiæ naturam, necessita-
tem et gratuitatem; nunc de iis tratan-
dum, qui errarunt circa ipsius agendi mo-
dum, nempe Prædestinationis, seu, ut
alii dicunt, Prædestinatis.

Hi ab impiis huius dogmate sic dicti,
ex male intellectis S. Augustini scriptis ad-
versus Semipelagianos dixerunt, 1° Deum
prædestinare ad damnationem æternam,
quæ est mors secunda; et ad peccatum, quod
est mors prima. 2° liberum arbitrium
hominis post peccatum Adami fuisse extin-
ctum. 3° Deum non salvare velle nisi elec-
tos. 4° Christum mortuum esse dum-
taxat pro illorum salute. p. p.

Hæresis ista ad finem vergente
seculo quinto in Gallis suscitata et pro-
pugnata est à Lucido quodam Presbytero,
Monimò, et aliis nonnullis; prout pa-

16. tet ex Epistola Fausti Reicensis ad eundem Lu-
cidum, in qua mox recensita Praedestina-
tianoorum dogmata ipsi proponit damnan-
da, qua nisi ipse anathemate confixerit,
atque Epistola subscriverit, ipsum ad Syno-
dum Delatorum comminatur. Exstat haec
Fausti Reicensis Epistola Bib. Patrum tom.
8. pag. 524. edit. Lugd. Habetur etiam
ex libello emendationis ejusdem Lucidi ad
Episcopos Gallicanos, quo prava sua dogma-
ta ejurat, ea nempe qua mox recensimus.

Item ex duobus Conciliis Arelatensi
circa an. 475. et Lugdunensi circa eundem
annum, vel, ut alii volunt, circa an. 490.
celebratis: in quibus 1° errores Lucidi fue-
re damnati. 2° Patrum Suffragis ac sub-
scriptionibus approbata fuit Fausti ad Lu-
cidum epistola. 3° Ipsi Fausto hos erro-
res confutandi provincia demandata. Ita
constat ex praefatione Librorum Fausti ad
Leontium Arelatensem Episcopum. Luci-
dus ipse etiam meminit Synodi Arelatensis
in suo mox citato retractationis libello.

Denique antiqui Scriptorum, ut
Prosper Tyro in Chronico; Author libri anti-
quissimi, quem pinxit erudit Sirmondus
sub nomine Praedestinati; Anobius Ju-
nior, qui vixit quinto saeculo; En-
nodius Ticinensis ejusdem aevi nobilis Scrip-
tor; Hincmarus Ep. ad Nicolaram Papam;
Rabanus in Epistolis ad Hincmarum; Trithemius
Florentinus, Sigebertus, &c. omnes loquuntur de
Praedestinatianis haereticis, quos quinto saeculo
Ecclesiam infestasse testantur.

Saeculo nono in Loquitam Praedesti-
natioorum haeresim Gotescalus in Gallis

Carolo Calvo regnante Ienuo suscitavit, Is no-
bili apud Saxones Stirpe oriundus, vitam Mo-
nasticam professus est in Orbacensi Monaste-
rio Diocesis Suesionensis. A Rigbordo Rhe-
mensi Archiepiscopo Presbyter ordinatus fuit
versus annum 846. idque irregulariter, insus
mirum Rothardo sua civitatis, videlicet
Suesionensis, Episcopo. An. 847. Romam
profectus est, sancta invidiosus, ut agebat, loca:
deinde pergens in Dalmatiam Bannoniãque,
venit tandem apud Longobardos, ibique apud
Comitem Eberardum mansit. Hic de predes-
tinatione sive ad vitam, sive ad mortem dis-
seruit cum Nottingo Veronensi Episcopo, qui
perversã Gotescalci doctrinã commotus, ad
Rabanum Moguntinum Episcopum de illã
scripsit. Contra nefandum dogma librum
enaravit Rabanus, quem direxit ad Nottin-
gum, et epistolam ad Eberardum ut Gotescal-
cum solum Monachum expelleret. Scriptis
Rabani adhesit Eberardus, atque Gotescal-
cum domo sua discedere coegit. Expulsus ita-
que Gotescalcus ex Italia in Germaniam per-
transiens, Moguntiam audacter venit an. 848.
professionem suam edidit de geminã predes-
tinatione, quam Synodo circa calendas octo-
bris ejusdem anni ibidem congregata obtulit
unum libellũ, in quo Rabanum velut Semi-
pelagianum traducebat. Examinatis in
Synodo Gotescalci scriptis, ipse presens au-
ditus, convictus et damnatus tanquam he-
reticus; atque ad Hinimarum Metropoli-
tam suam remissus est, ut in Monasterio
inclusus jam multos posset pravis suis errori-
bus pervertere fideles. Hinimarus Rhe-
morum Presul accepto Gotescalco, cum Mo-
nacho egit, ut eum ad Lemora reduceret,

18. at frustraneō conatu, unde illum ad Conuili-
um Carisiacum agente Carolō Caluō Francorum
Rege an. 849. celebratum, iudicandum addu-
xit. Gotescalus auditus nihil dignum ratione
vel dixit, vel interrogatus respondit, sed ut
abreptitius in singulorum contumelias pro-
rupit. Itaque inventus hereticus, hinc et
in Moguntinā Synodō, atque inuicibilis,
honore Presbyterali abiectus est, et pro suā in-
reuerabili contumaciā secundum Athen-
ses Canones, et Regulam S. Benedicti virgis
caesus in ergastulō Monasterii Altiwillaren-
sis reclusus est. Equidem in carcere re-
clusus edidit duplicem fidei suae confessio-
nem breviorē unam, prolixiorē alteram,
in utraq̄ue, breviori praesertim, errorem suum
obtegere ac dissimulare conatus est, adhibitis
quibusdam ambiguis verbis, quae si in se sim-
pliciter et ad corticem praesertim sumantur,
nihil nisi Catholicum sonare videntur; attā-
men illum in erroribus suis pestinsiter obisse
testatur Hincmarus, lib. De non trinitate Dei-
tate. consuli possunt etiam: ea, quae tra-
ctatu De Deo part. i. c. 6. §. 7. conulus. 1. a. num.
213. Prob. 2. a. adnotavimus.

9. S. Quintus
De Wilefo ejusque
Sectatoribus.

Wilefo praesertim Thomam Brad-
wardinum, multi opinantur; illius patro-
cinium suscipere praesertim Joannes Hus et
Hieronymus de Braga.

Thomas Bradwardinus, natione An-
glus, Professione Monachus Ordinis Minorum,
Oxonienis Doctor cognomine profundus, in
eādem Universitate Professor et Cancellarius,

posthac Regis Eduardi III. Confessorius, semel 19.
et iterum in Archiepiscopum Cantuariensem
electus; tandem inauguratus, quadragesimo
post inaugurationem die mortuus, floruit
decimo quarto saeculo. Vir erat conditione
sed sine critica, ingenio auri, sed audaci praedi-
tus: imaginationis phantasmatibus pluri-
mum delusus, totum penè mundum post Be-
logium abiisse sperabat, quem ut à tam
nefando revocaret errore, librum edidit De
causa Dei, quem tamen iudicio Sanctae Se-
dis Romanae haecque caetera opera subiecit.

Wileghus et ipse quoque Anglicus, Do-
tor et Professor Oxoniensis, deinde Lutter-
worthensis Ecclesiae Diocesis Lincolnensis Re-
ctor; posthac Collegii Cantuariensis Oxonii
Praefecturam suscepit; tum errores suos dispe-
minare coepit, quibus omnium veterum
et rigidiorum Praedestinatorum im-
pia dogmata renovavit, novisque Blasphemi-
is cumulavit, quos, utpote presentem
materiam spectantes, reliquis, quos contra
Deum et Christum, contra Ecclesiam variis-
que illius Ordines ac membra, contra Sa-
cramenta evomit, praetermissis, huc pro-
sequimur.

Docuit ergo 1° Deum praedestinare
singulas creaturas intellectuales ad quem-
libet actum suum etiam peccaminosum.

2°. Praedestinatione sua necessitatem
absolutam ipsis inferre, sive ad bonum,
sive ad malum. 3°. eas tamen liberas
esse, tum quia spontanea agunt, tum
quia possent non agere si vellent, sed ali-
ter velle non possunt. 4°. Sicut praedes-
tinatus non potest à gratia excludi, sic

20. praeium, idest, reprobum, non posse in illa
perseverare, p. Haec et alia errorum por-
tenta domise Wilefsum constat ex vari-
is eius Scriptis, praesertim vero ex paucis
ipfius opere Dialogo inscripto, lib. i. c. 1. 10.
ii. 13. et lib. 3. c. 4. Idem tradunt Thomas
Waldensis, lib. i. c. i. et seq. Joannes Cechla-
us, lib. 3. Hist. Hufit. et Jacobus Benignus
Bossuet Episcopus Meldensis lib. ii. Variation.
n. 153.

Quapropter cum à sua Praefectura
tum Archiepiscopus Cantuariensis, tum Ur-
banus V. quem appellaverat, eiecerunt: hinc
odii in Ecclesiam origo. Haeresi grassanti
obstitit Romanus Pontifex, et illius iussu
Synodus Londinensis Wilefii errores dam-
navit: ipse in hoc Concilio palinodiam can-
tauit, cuius ope suam repetit Ecclesiam,
in qua an. 1387. supremum diem obiit.

Mortuo Wilefio, non ideo sopi-
tus error; sed utraque Ecclesiastica et Ci-
vili potestate adversum illius discipulos in-
urgente, ipsi per Angliam latitarunt, aut
ex ea auferunt: ex his unus cum Magis-
tri libris Bohemos petiit, illisque pesti-
mum virus propinare coepit. Tunc tem-
poris florebat Joannes Hus eloquentia et
moribus compositis celebris: primum er-
rorem impugnavit, verum paulo post mi-
serimè decedens, quos igne cremandos cen-
suerat libros, postea acriter defendit et ex-
plicavit. Censuris innotuit ab Archiepiscopo,
Sanctam Sedem appellavit: confirmata
à Romano Pontifice proprii Praelati sen-
tentia, novo atque haecenus inaudito in
Ecclesia circa res fidei fauore ad Concilium

oecumenicum provocavit, talique inminus ap-^{21.}
pellatione censuras et latam interdicti sen-
tentiam speravit.

In his temporum circumstantiis habi-
tum fuit Concilium Constantiense: illud au-
dacter adiit Joannes Hus, doctrinam agnovit,
eam contemnit sanam, instructionem efflagi-
tavit, ut locum disputationi daret, obsequi-
um nunquam promisit, nec animum retrac-
tationi paratum ostendit; unde convictus,
et pertinax, iudicii seculari traditus, pertinacia
et errores flammis expiavit.

Eodem proors modo vita cursum
confirmavit Hieronymus de Braga, fidus
Joannis Hus discipulus: accessit quippe à
Concilio Constantiensi, errores, quos tuebatur,
ejuravit primum, sed ad vomitum rediens, et
in secundo lapsu pertinax, igne concrematus
obiit.

Utroque Wilefiana heresicos duce in-
terempto, in varias discipuli divisi sunt sec-
tas, donec Lutheranis et Calvinistis conjuncti
fuerint, tum enim evanuit Wilefitarum
Sive Husfitarum Ecclesia.

S. Sextus

10.

De Lutherò et Calvinò ac
eorum Sectatoribus.

Anno 1483. Islebii in Saxoniâ plebe-
is parentibus natus est Martinus Lutherus: hu-
manioribus litteris imbutus, Erfordiam se con-
tulit, ubi Ordinem Eremitarum S. Augustini
professus est. Inde Wittenbergam translatus,
post Actus Academicos Lauream Doctoralem con-
secutus est, ac Theologiae Professor creatus an-
no 1513. aetatis vero hinc 35.

Anno 1517. cum ab Alberto Sanctae Ro-
manae Ecclesiae Cardinali et Moguntinò Archi-

22. episcopo Dominicanis pro Augustinians pro-
vincia demandata ~~quod~~ fuisset promulgan-
di novas indulgentias, occasione imminen-
tis Turcarum in Germaniam irruptionis,
à Leone X. concessas; id agrè admodum fe-
rens Lutherus, primum adversus indulgen-
tiarum dentatam abusum Debaehari coepit;
deinde contra ipsarum Substantiam; tum
adversus justificationem, Sacramentorum
efficaciam, aliisque plurima fidei dogmata.

Annò 1518. in jus vocatus à Cardinali
Cajetano Summi Pontificis in Germania Le-
gato, Augustam venit; cumque ipsi in erro-
ribus pertinacii censuras minaretur Legatus,
ad Pontificem appellavit, clamque se Augus-
tâ subduxit: ac postea cum audiret, processum
suum Romæ continuandum fore; à Summo
Pontifice ad futurum Concilium generale ap-
pellavit.

Annò 1519. publice per multos dies
Lipfis habita sunt concertationes Lutherum
inter et celeberrimum Eckium, presente Geor-
gio Saxonie Principe, constitutisque Scribis
ex utraque parte, qui dicta exiuperent. In his
disputationibus Eckius egregiam de Lutheri
victoriam reportavit, qui multoties inter-
disputandum obmutuit. Hoc ipso annò
Faulitates Coloniensis et Lovaniensis, que
pro Eckii parte iudicium tulerant, censuram edi-
dere in plura Lutheri dogmata: in hos aliosque
sibi adversantes Catholicos Doctores, variis edi-
tis mordacibus libellis acerrimè insurrexit Luthe-
rus.

Annò 1520. Eckius Romam perrexit ad

24. ta. Horum Antesignanus merito recenseri potest Matthias Flaccus Illyricus, Centuriarum Magdeburgensium praeiurus editor. Inter rigidiores Lutheranos etiam numerari possunt Osiander, Brentius, Calixtus et alii.

Secunda est molliorum Lutheranorum, hoc est eorum, qui Lutheri placita in nonnullis emollire conati sunt. Quibus praevisse censeo potest Philippus Melancton, qui Confessionem Augustanam composuit; unde Confessionista et moles Lutherani dicti sunt, qui eam sequuntur. Confessio haec Augustana nihil aliud est, quam fidei professio à Lutherò primum 27. articulis proposita, deinde à Melanctone 11. articulis emollita, amplificata et meliorem in formam redacta, sicque Carolo V. Imperatori anno 1530. in Comitibus Augustanis oblata à Germania Principibus, aliisque ipsis adherentibus. Hi Superiore anno 1529. in generalibus Spira Comitibus, contra decretum, quo praeiurabatur Catholicae Religionis professio, protestati fuerant; unde et primum Protestantes dicti, et ceteri deinceps eis adherentes.

Tertia est Sacramentariorum, qui à doctrinâ Lutheri circa Eucharistiam recedentes, profitentur in Eucharistiâ Christi corpus non esse nisi in signo. Horum primum creditur Carolstadius Diaconus Wittembergensis, cui se se adiunxere Dwinglius, et Ocolampadius. Hi Calvinianam heresim praeformaverunt, de qua mox loquemur.

Quarta est Anabaptistarum, qui praeter cetera Lutheri dogmata, docent Baptisma parvulis nihil prodesse, eosque proinde

si baptizati fuerint, iterum esse baptizandos^{25.}
dos, quando ad adultam aetatem pervenire.
Hujus sectae in varias postea divisa auctor fuit
an. 1522. Balthasar Baiimontanus, vel, ut
probabilius credunt alii, Nicolaus Storkius.

Quinta tandem eorum est, qui Adia-
phorista seu Indifferentes dicuntur; quales
fuerunt de molliorum Confessionistarum
classe Wittembergenses et Lipsienses Theologi,
qui ne dum Ecclesiae caeremonias, Conciliorum
Constitutiones, sed etiam et Sacramenta om-
nia ad salutem indifferentia esse contendebant,
ita ut unicuique liberum esset pro bono pacis
illis uti vel non uti.

Similis profuvis Heresiarcha fuit Joann. 12.
nes Calvinus, à quo Calvinista, atque post Lu-
therum omnium hae aetatis Heresiarcha-
rum facile princeps. Is Novioduni* anno * in Picardia }
1509. parentibus Catholicis natus est.

Lutetiam Studiorum causa missus,
in Marchiano Collegio primum, deinde in
Montis aucti gymnasio, humanioribus lit-
teris et Philosophia operam dedit. Ber-
atō suorum Studiorum deursu in patriam
reversus est. Inde paulo post ad Jurispruden-
tia Studium animum applicuit Aurelia pri-
mum, deinde Biturigi, ubi cum Wolmaro
Lutherano occulto, amicitiam inivit, à quo no-
va hereseos principia didicit. Parisios
rediens cum Lutheranis clandestinos conven-
tus agentibus familiaritatem junxit, pra-
sertim cum Nicolao Copo Parisiensis Acade-
mia Rectore nova doctrina principis affla-
to: cum autem Joannes Morinus rerum ca-
pitalium Index integerrimus in Novatores,
et in primis in Copum ac Calvinum ipsum

26. inquireret, uterque clam secedere cogitur. Calvinus variis mutatis sedibus in Gallias, cum Franciscus I. Rex Christianissimus in Sacramentarios igne animadverteret, supplicii metu regno exegit, ac Basileam se recepit versus an. 1535. Ibi famosum perinde ac exitiosum edidit Institutionum Opus, in capita primum, deinde in posterioribus editionibus in quatuor libros distributum. Opus illud ex Melanthonis, Brentii, Oecolampadii, aliorumque Sectariorum libris magna ex parte exscriptum fuit, sed nova methodo, ac purioris latinitatis elegantia adornatum. Deinde in Italiam ad Ferraria Duissam Novatorum causa faventem profectus est: ex Italia cito in Galliam regressus, rebus omnibus suis compositis, Genevam pervenit circa annum 1536. ibique domicilium fixit.

Anno 1539. à Magistratu Genevensi, non Concionator tantum, sed et Theologia Professor eligitur: tum plurima edidit opuscula pestiferis suis erroribus referta. Variis subinde exortis ~~interdictionibus~~ Bernenses inter et Genevenses, necnon inter Genevenses ipsos, ob quae ejectus ab ipsis est, discedens, Argentoram se recepit, ibique Theologia Professor constituitur, inde Ratisponam missus, ut ibidem Colloquiis ad levandas Religionis lites institutis interesset. Interim à Genevensibus iterum expetitus illuc anno 1541. rediit, atque in eà civitate omnem sectae suae disciplinam, probante Senatu, constituit, legesque praescripsit, à quibus postea discedere nec ipsis Ministris nec Civibus licitum esset. Eodem anno edidit Catechismum gallicè et

Latine, in quaestiones et responsiones Distri-
butum, quem plurimum semper fecerunt Cal-
vinista: huic addidit precum Ecclesiastica-
rum et administrandorum Sacramentorum
formulam. Anno 1542. mordaci libello,
quem Antidotum inscripsit, 25. articulos
Sacro Facultatis Barisiensi contra Luthera-
nam heresim confutare aggressus est. An-
no 1546. alterum scripsit impium Antido-
tum adversus Concilii Tridentini Sessiones
septem jam celebratas: paulo ante virulen-
tissima evulgaverat Scholia in Pontificias lit-
teras à Paulo III. ad Carolum V. Imperatorem, occa-
sione Interim* directas.

Annis 1550. et 1551. acerrima exorta
est Calvinum inter et plerosque Ministros Gene-
venses contentio de praedestinatione. Ea occa-
sione scripsit librum De aeterna Dei praedestinatio-
ne, et libellum De Scandalis. Anno 1552.
Michaelem Servetum ad Magistratum detulit
ac vivum cremari procuravit ob aertas in SS.
Trinitatem hereses. Anno 1554. Commu-
nistis omnibus subscribentibus, Serveti errores
confutavit, atque hereticos à Magistratu jure
gladii comprimendos esse demonstravit. An-
no 1558. adversus Valentinum Gentilem, Lau-
cium Socinum, et Georgium Blandratam SS.
Trinitatis hostes egit. Anno 1562. totius
hae sectae nomine Confessionem edidit, Impe-
ratori et Germania Principibus in Comitibus Fran-
cofordiis offerendam: in ea Confessione
impia haec doctrina vixit ac vitide ex-
ponit. Tandem anno 1564. aetatis vero sua
94. variis gravissimisque morbis vexatus, mi-
serissime vitam posuit ac interit, testibus
Lindano in Dubit. Dialogo 2.° Santhesio,
Bapivio, Bolseco et aliis.

* Interim, formulare
est aliquot fidei arti-
culorum promulgatum
ab Imperatore Carolo
V. in Imperii Comitibus
Augustae an. 1548. cui
ut se Protestantes sub-
mitterent praecipiebat.
Interim nunquam
est, quia ad tempus
tantum valere debebat,
donec videlicet Conci-
lium Generale Religio-
nis Synodica Definitione
sua comprehenderet.
Haud improbat Paulus
III. Papa, plerique
Protestantes in omnes
exceptis aliquibus Civi-
tatibus, quas Impe-
ratoris mina terrue-
rant, haud acceptave-
runt. Porro istud
fidei formulare om-
nia fidei Catholicae
dogmata comprehen-
debat, excepto, quod
Protestantibus Minis-
tris matrimonium,
et laicis sub utraque
specie communionem
permitteret.

Lutheri et Calvini necnon eorundem
 Sectatorum praecipui circa eam, quam huius
 tractamus, materiam errores hi sunt. 1°
 Deum Decreto antecedenti, positivo immutabi-
 li ac necessitate imponente, alios praedesti-
 nare ad vitam, tum primam, tum secundam,
 id est, tum fidem justificantem, tum gloriam;
 alios vero praedestinare ad mortem, tum primam,
 tum secundam, id est, peccatum et poenas eter-
 nas. Unde constat Praedestinationum errores
 ab ipsis renovatos fuisse. 2° Gratiam
 sanctificantem, aliaque dona primo homini
 in statu innocentiae concessa, ipsi fuisse propriae
 et virtutis naturalia, eo videlicet sensu, quod
 ipsi debita fuerint ratione justitiae et miseri-
 cordiae divinae, sicutque partes, appendices natu-
 ra, et primordia naturalia. 3° Conu-
 pscientiam, ipsorumque concupiscentia motus re-
 ipsa esse peccata; idque non solum in non rege-
 neratis, sed etiam in renatis; imo concupiscentia
 sit ipsum peccatum originale. 4° Omnia
 Justorum opera etiam ex objecto et fine bona
 esse peccata. 5° Omnia peccata ex na-
 tura sua esse mortalia, ac proinde aeternis poe-
 nis digna; esse autem venialia, ex benignitate
 dulcedine et misericordia Dei, eo justis non im-
 putantis. 6° Per gratiam voluntati
 necessitatem inferri, adeo ut haec sub illius mo-
 tione necessario agat, nec in ipsius potestate
 sit morienti gratia obtemperare vel refragari,
 sed necessario obtemperet, quamvis non coacte,
 sed sponte id faciat. 7° Voluntatem,
 assentiendo Deo vocanti, nihil ex se ipsa coope-
 rari; hoc est, nihil vi propria et partiali virtu-
 te, quantumvis per gratiam elevata, agere,
 sed Deum esse causam totalem et adequatam
 consensus, quem in voluntate et per voluntatem

operatur. 8° Vim et energiam gratia 29.

ex vicitrice, Superiori ac necessitante Delectatio-
ne Desumi.

9° Non aliam in presenti
statu gratiam admittendam esse, quam effica-
cem invincibilem et insuperabilem, cui volun-
tas reluctari non possit; unde verè et proprie
sufficientem, cui resistitur, omnino repudi-
ant ac rejiciunt.

10° Per peccatum
voluntatem amipise activam indifferentiam
flectendise ad partem alterutram; adeoque jam
non esse in homine liberum arbitrium, sed
esse duritiam vacuum sine re titulum. 11°

Non dari in arbitrio libertatem à necessitate,
sed tantum à coactione.

12° Aperta
triplicis generis fide, historica scilicet, quã fir-
miter credimus vera esse, quã in Scripturis con-
tinentur. Fide miraculorum, quã fiunt mira-
cula. Et denique promissionum, quã versa-

tur circa promissiones divinas de remissione pec-
catorum, et justitiã per Christum consequendã,
quam subdistingunt in generalem, quã credi-
mus promissam esse omnibus credentibus sa-
lutem; et specialem, quã unusquisque pro-
missionem divinam sibi applicans credit, si-
ve potius certò confidit, peccata omnia per Chris-
tum sibi esse dimissa, in quã proinde fide seu
firmã persuasionem et fiduciã putant consis-
tere veram fidem christianam, theologiam,
et justificantem, ita ut utraque alia fides
proprie appellari non debeat fides; tumentur
per hanc fidem, seu firmam specialem mise-
ricordie fiduciam, et quidem solum homi-
nem justificari, eique soli justificationem
esse adscribendam.

13° formalem
nostra justificationis causam non esse aliquid
intrinsecum et nobis realiter inherens; sed eam
formaliter consistere vel in imputatione justi-

30. tia Christi; vel in ipsa essentiali Dei justitiâ nos
inhabitante; vel in solâ remissione, idest, in
non imputatione peccatorum. 14° Unum-
quemque posse ac debere certum esse certitudi-
ne fidei Divina, sibi remissa esse peccata, ac
proinde verè justum esse. 15° Justifi-
catos omnes aequaliter esse justos, quia unâ eâ-
demque Christi justitiâ per fidem apprehensâ
atque à Deo imputatâ omnes justificantur,
ut inquirunt. 16° Opera bona ad sa-
lutem non esse necessaria, sed solâ fide justi-
ficari et salvari homines. 17° Manda-
ta Dei esse planè impossibilia homini, etiam
justificato, quantalibet gratiâ instructo; at-
que inde colligunt, nullam esse in nobis veram
actualem justitiam, sed omnia justorum ope-
ra esse peccata mortalia ex naturâ suâ.
18° Afferunt bona justorum opera nullate-
nus esse meritoria vite et salutis eterna.
Hæc Lutherus passim in suis Operibus, ut in cap.
3. genes. In Assert. art. 2. 3. 26. 27. lib. De
servo arbit. In assert. art. 36. Serm. Domi.
In quadrag. In c. 2. ad galat. Assert. art. 11. lib. De
capt. Babyl. Assert. art. 31. et 32. ut et
Calvinus passim etiam, præsertim in libris
Institutionum Christianæ Religionis, lib. 1. c.
16. 17. lib. 2. c. 1. et 3. p. In Antidoto Cone.
Trid. ad Can. 4. Sess. 6. lib. De eterna prædes-
tinat. lib. 5. et 6. De lib. arb. contra Bingham.
atque post eos eorum sequaces. Qui-
bus post Magistrum suum lib. 3. Instit. c. 2.
11. et 16. In antidoto Cone. Trid. ad c. 13. et 14.
Sess. 6. Calvinista hæc tria sibi specialia ad-
dunt dogmata. 1° Fideles omnes posse ac
debere certos esse certitudine fidei Divina, non
solum de præsentis gratiâ atque justitiâ, uti
censent Lutherani; sed etiam de suâ perseve-

Prim. yyy.
pag. 19.

tantia, praedestinatione, ac electione ad gloriam. 31.

2°. Fidem et justitiam propriam esse electo-
rum, et semel verè acceptam non posse alià ra-
tione omitti; et qui ab eà exidere videntur, nun-
quam ea verà eam habuisse.

3°. Baptisma
non esse medium ad salutem necessarium, ut
contendebant Lutherani; Fideliumque pue-
ros sine Baptismo decedentes salvari, quòd sanc-
ti sint et Ecclesiae membra, et in foederis here-
ditatem, statim ac geniti sunt, à Deo exi-
antur. Itaque tradit Calvinus, lib. 4. Instit.
c. 15. §. 20. adeoque eos esse praedestinos,
quia gratia adoptionis, ~~intra~~ qua proorsus in-
amissibilis est, instanti nascuntur. p.

Porro factis Calviniana, non lecus ac Lu-
therana, pro naturâ sibi et conditione in-
junctaque hereseos in varias sectas lapsa est,
quarum tres sunt praecipue.

Prima eorum omnium est, qui pura
Calvini sectantur dogmata, quales sunt 1° Ge-
nevenses. 2° Reformati in Gallia, in Cala-
tinatu, Belgio, Helvetiâ. 3° Presbyteria-
ni, Puritani, Independentes in Angliâ et
Scotiâ.

Presbyteriani Puritani, et Indepen-
dentes, non Dissentiunt in Confessione Fidei;
at in Ecclesiasticis regimine, ut ita loqua-
mur, nonnihil à se invicem Dissident. Etsi
enim utrorumque cœtus regant Presbyteri,
attamen Puritani, qui se Calvinistas refor-
matos jactitant, majorem pro se ferunt here-
ritatem in externâ disciplinâ, atque statas
et Solemnes Ecclesiae ceremonias pertinacius
repudiant; unde ipsis Puritanorum nomen
datur. Independentes verò ab utrisque
Dissident, quòd unamquamque particularem
Ecclesiam sui juris faciunt, nec alii ulli sub-

32. jectam aut subordinatam contendunt; cum è
contra tum Presbyteriani tum Puritani, jux-
ta ea, quae sanita sunt c. s. Disciplina Ecl.
reformat. art. 13. Ecclesias particulares Collo-
quiis, Colloquia Synodis Provincialibus, has Sy-
nodis Nationalibus subiciant; et qui eorum
Decretis obtemperare renuunt, ex Ecclesia eji-
ciendos pronuntiant.

Secunda est Anglo-Calvinianorum: nec
merè Lutherani sunt nec Calviniani; sed hi
proprie dicuntur, qui adherent congeriei ero-
rum, quos Cammer Lutheranus, Dux de
Somerset Zwinglianus, Regina Elisabeth
Calvinismo favens, Schismati Henrici VIII. ad-
didere, servatis semper nonnullis ad hierar-
chiam pertinentibus; unde diti sunt Epis-
copales. A Presbyterianis, Puritanis, ce-
terisque reformatis differunt tum in qui-
busdam dogmatibus, tum in disciplina; si-
quidem Episcopos agnoscunt non solum ordi-
ne, sed et jurisdictione Presbyteris jure di-
vino superiores; Quam non modo honorant,
sed ejus signum Sacramentis et imprimis
Baptismo adhibent: quae certè à doctrina
et praxi Puritanorum prorsus sunt aliena:
Summum Ecclesiae Anglicanae gubernatorem
et caput Regem agnoscunt, cui plenitudinem
potestatis Ecclesiasticae inesse contendunt.
De quo legi potest Bossuet. lib. 4. et 10. Variat.

Tertia est Arminianorum: hi
ortum duxerunt à Jacobo Arminio Minis-
tro Amstelodamensi, qui postea creatus
fuit Theologiae Professor in Academia
Lugdunensi Bataavorum. Is multa fun-
damentalia Calviniana doctrinae capita,
circa materiam de predestinatione, de

gratia et libero arbitrio, de justificatione, ^{33.}
disputationibus ac scriptis confutavit, atque
Catholicorum, aut saltem Lutheranorum seu-
tus fuisse videtur, quoad ea, sententiam.
Adversarium expertus est Gommarum ejus-
dem Academia Professorem et Juriorum Cal-
vini dogmatum propugnatorem acerrimum.
uterque suos habuit sectatores: hinc * Ley- * Lugdunensis Bata-
densis primum Academia, tota deinde Ba-
tavorum
tavia varia in studia, posteaque lissa est.
Ad hos componendos motus decretata est Syno-
dus Nationalis, qua Dordrechtii habita
est anno 1618. In hac celeberrima Refor-
matorum Synodo damnata sunt quinque
famosa doctrinae Arminianorum capita
1um circa predestinationem, quam nullo
absoluto Dei decreto imminam tuebantur.
2um circa Redemptionem humani gene-
ris, quam universalem fuisse, atque pro
omnibus omnino hominibus à Christo factam
predicabant. 3um et 4um circa gratiam,
quam ad omne opus bonum necessariam
esse dicebant, non solum ad illud perfici-
endum sed etiam incipiendum; ei tamen
resisti posse. 5um circa perseveran-
tiam definebant, Deum veris fidelibus
regeneratis per suam gratiam largiri me-
dia, quibus se in hoc statu conservent,
quod possint veram fidem ~~omittere~~ justifi-
cantem amittere, et in peccata cum justifi-
catione incompatibilia labi, imò in fla-
gitia atrociora, atque in iis perseverare,
ac mori, necnon etiam ab iis per poeni-
tentiam resurgere, quin tamen gratia
eos ad id agendum cogat. Hæc, inquam,
quinque Arminianorum capita damna-

34 vit Synodus Dordrechtana, ipsosque Arminia-
nos latâ sententiâ omni Eclesiastico mu-
nere interdixit, atque ab officiis suis abdic-
vit, p. p.

Arminiani Deinceps etiam Re-
monstrantes appellati sunt ob libellos Sup-
plex Ordinibus Hollandia et Synodo Dor-
rechtanae oblatos, in quibus sepe Re-
monstrantium nomine se indignant: Sic
ti insuper molles Calvinista, ob emollitam
Calvinianorum dogmatum duritiem: Gom-
maristis, ipsorum adversariis, Contraremons-
trantium et rigidorum Calvinistarum no-
men datum. Inter Arminianos, eminent
proter Arminius, Episcopus, Grotius, p.
Inter Gommaristas, proter Gommarum,
Sculetus, Breytingerus, Hermannus, Bo-
lyander, p.

15.

S. Septimus.

De Michaële Bajō.

Michaël Bajus natus perhibetur Meli-
ni, quod est oppidum Belgii in territorio Athen-
si anno 1513. Laureâ Doctorali donatur in
sacra Facultate Theologica Lovaniensi an. 1550.
An. 1552. Sacrarum litterarum Professor insti-
tuitur, quod munus per integros ferme qua-
draginta annos exercuit. Anno 1564. è Con-
cilio Tridentinô, ad quod missus fuerat à Phi-
lippô secundo Hispaniarum Rege, redire edi-
dit in variis Opusculis et divulgavit 76. propo-
sitiones, quarum secunda sic se habet, Nul-
lum est peccatum ex sua natura veniale, sed
omne peccatum meretur æternam poenam.
21ma Humana natura sublimatio
et exaltatio in consortium divinae naturae

35.
debita fuit integritati prima conditionis, et
proinde naturalis dicenda est, et non supernatu-
ralis. In qua propositione sequitur 54^a. Deus
non potuisset ab initio talem creare hominem,
qualis nunc nascitur. 35^a. Omne, quod agit
peccator vel servus peccati, peccatum est.
Cui propositioni respondet 16^a. Non est vera
legis obedientia sine caritate. Et 40^a. In
omnibus suis actibus peccator servit dominan-
ti cupiditati. Ex quibus principis conun-
tur tres sequentes propositiones, scilicet 53^a.
que sic jacet: Definitiva haec sententia, Deum
homini nihil impossibile praecipisse, falso at-
tribuitur Augustino, cum Pelagii sit. Et 65^a.
Sola violentia repugnat hominis libertati na-
turali. Et 66^a. Homo peccat etiam damna-
biliter in eo, quod necessario facit. Damna-
tas has et alias usque ad 76. propositiones à
Bis V. Calend. Octob. an. 1567. et à Gregorio
XIII. 7to Calend. Februarii an. 1579. revocavit
Solemni et publico scripto ipse Bajus, die 24.
Martii an. 1580. Diem extremum obiit an.
1589. die 16. Septemb. annos natus 77.

S. Octavus.

16.

De Jansenio Ypren-
si Episcopo.

Cornelius Jansenius ex Catholicis paren-
tibus in territorio Leerdamensi apud Bata-
vos natus an. 1585. Ultrajecti litteris humanis-
ribus, Lovanii Philosophia et Theologia
operam dedit. Ibidem an. 1621. Theolo-
giae Doctor creatus, subinde in eadem Aca-
demiâ Regius Sacerdotum litterarum Professor
institutus est an. 1630. Anno 1635. Episco-
pus Yprensis consecratus, tertio ab inaugura-
tione anno, nempe 1638. 6. maii luc extingui-
tur. Morti proximus extremam et moribun-
dam manum Operi, cui conficiendo 22. annos

36. impendat, admovit. Illud grandiori volumine
 * Primus Tomus de ha- tribus Tomis distincto Augustinus inscripfit, quod
 vari Pelagianâ libros confidat se peram S. Augustini doctrinam à quin-
 orto complectitur. gentis formâ annis 1: ut putat lib. prosem. c. 28.
 Secundus, quatuor par- et 30: Catholicis Scholis ignotam revocare. Illius
 tes continet; prima unicum librum habet
 de ratione et autori- edendi curam, morti proximus, Capellanus suo im-
 tate in rebus Theologi- posuit; atque in sua Suprema voluntatis tabu-
 cis. Secunda pariter lis unita sua Opera Sedis Apostolica iudicio sub-
 unicum librum habet misit, adeoque et Augustinum suum. Liber
 de statu naturæ inno- misit, altero post ipsius obitum anno, videlicet,
 centis. Tertia quatuoriste 1639. tyris mandatus hunc aperit, vel ut alii
 libris continetur de sta- volunt an. 1640. Lovanii, communi Catholico-
 tu naturæ lapsæ. Quar- rum offensione, ut qui in eo Baji et Calvi-
 ta tres complectitur li- ni proscripita dogmata contineri censerent.
 bros de statu naturæ pu- re. Tertius Tomus
 in duas partes dividi- ni proscripita dogmata contineri censerent.
 tur. 1^a continet 10. libros
 de gratiâ Christi. 2^a
 unicum de Masiliensibus.
 * id est 6ta Martii

Re ad Sedem Apostolicam delatâ,
 Urbanus VIII. pridie nonas Martii*, an. 1642.
 Solemni Constitutione, qua inquit, In eminenti,
 hunc librum proscripfit; sed cum eâ motus et
 dissidia, qua liber iste evitaret, nondum sedata
 et extincta viderentur, an. 1551. Octoginta
~~Gallicani~~ Episcopi quinque Galliarum Episcopi
 quinque ex eodem Jansenii Opere excerptas
 propositiones ad Innocentium X. detulerunt,
 rogantes ut de iis solemne ferret iudicium.
 Quam fideliter autem ex eodem libro excep-
 ta fuerint à Gallicanis hinc Episcopis patet ex
 sequenti schemate sic disposito, ut in primâ
 columna corrantur famose illa Propositiones,
 et in alterâ ex opposito legantur ipsiusmet Jan-
 senii textus ex bene multis selecti.

17. Propositiones ex Libro Jansenii excerptæ. Jansenii textus.

1.	I.
<u>Aligra Dei præcepta hominibus justis volentibus et conantibus secundum præsentia, quas</u>	<u>Lib. 3. de gratiâ Salvatoris c. 13. sic legitur longe post medium. Haec igitur omnia plenissimè deus restituit pla-</u>

habent vires, sunt impof-
sibilia, deest quoque idis
gratia, qua pofibilia fiunt.

37.
niffimeque Demonftrant,
nihil epe in S. Augustini
doctrina certius ac fun-
datus, epe pcepta
quodam, qua hominibus

non tantum infidelibus, excocatis, induratis, fed
fidelibus quoque, et iufis, volentibus et conan-
tibus, fecundum praesentes, quas habent, vires,
sunt impofibilia, deesse quoque gratiam, qua
pofibilia fiunt.

II.

Interiori gratia in
statu natura lapsa nun-
quam resistitur.

II.

Lib. 2. c. 25. Haec est
vera ratio, cur nulla om-
nino medicinalis gratia
Christi effectu suo care-

at: Sed omnis efficit, ut voluntas velit, et ali-
quid operetur. Et c. 27. Nihil verius dici po-
test, quam quod omnia, qua haecenus protu-
limus de gratia efficaci, Augustinus dixerit
et intellexerit; cuius rei causa est, quod nullam
agnovit actualem Christi gratiam*, nec agnos-
cere potuerit.

* nisi efficacem Libiet. m.

III.

Ad merendum et de-
merendum in statu na-
tura lapsa, non requi-
ritur in homine liber-
tas a necessitate; sed
sufficit libertas a coac-
tione.

III.

Lib. 8. de gratia Chris-
ti Salvatoris c. 20. sic
scribit Jansenius: Res-
pondetur, quamdiu hie
vivimus, sive in infi-
delitate ante gratiam,
sive jam sub gratia, in-
differentiam ad contra-

ria semper inesse libero arbitrio; sed non eo
modo, quo isti Scholastici putant, quos supra
diximus; hic Theologos Catholicos intelligit: qui
quocumque modo arbitrium, sive gratia, sive
peccati delectationibus imbuatur, semper ex-
istimant cum utraque ejus dispositione posse
fieri, ut utrumlibet velit sive bonum, sive
malum. Duo autem sensu auipiat illam

38. indifferentiam ad contraria, mentem suam aperit
in Deum Capitis, ubi sic habet: quia quantum
cumque ad peccandum peccati voluptate tractatur,
manet in arbitrio, id est saltem naturalis flexibi-
litas, seu capacitas, quae scilicet vel per concupis-
centiam, vel per gratiam flecti potest, quamvis
per utramque necessario determinetur. Et cap.
21. obiit sibi, Calvinum non negasse istam
gratia et liberi arbitrii concordiam, ut pote
qui doceat hominem gratia obsequi volunta-
rie. Tum respondet: Non omnia, quae here-
tici docent, sunt haeretica.... quod si qua in
re Calvinus cum Augustino et antiquis Patri-
bus senserit, non propter Calvinum Augustino
indignandum, sed propter Augustinum Cal-
vino potius gratulandum. Sed arguit Cal-
vinum, quod in eiusmodi voluntario, quam-
vis necessario, non agnoverit liberum arbi-
trium, boni et mali electionem, consenti-
endi potestatem, quae re vera cum necessita-
te non consistunt. Unde patet, Jansenium
a Calvinus differre duntaxat in modo loquendi.
Lib. 4. de Statu natura lapsa c. 20. et 21. ubi
sibi obiit tum S. Augustinum sic definitem,
Peccatum est voluntas retinendi vel consequen-
di, quod justitia vetat, unde liberum est abs-
tinere: tum propositionem a Summis Pon-
tificibus in Baiis damnatam; homo peccat
etiam damnabiliter in eo, quod necessario
fuit. Respondet, haec intelligenda esse de
peccato, quod non est poena peccati, quale
fuit peccatum primi parentis, ad quod cum
libere se determinaverit, necessitas inde conse-
quens censetur libera.

IV.

Semipelagiani ad-
mittunt praevenien-

IV

Jansenius lib. 2. c. 12
de gratia Christi salva-

tris gratia interioris necessitatis, sic scribit: Me- 39.
silitatem ad singulos actus, memoria recolendum est,
etiam ad initium fidei: et in hoc erant
heretici, quod vel-
lent eam gratiam ta-
lem esse, cui posset
humana voluntas re-
sistere, vel obtempe-
rare.

Propositionis dua-
lunt partes. Prima est
historica, et ad factum
pertinet, nempe quod
Semipelagiani admi-
serint convenientis gra-
tia interioris necessi-
tatem, etiam ad initi-
um fidei. Secunda
est dogmatica, sili-
cet haesim esse, si
dorceatur humanam
voluntatem posse in
hoc statu resistere vel
obtemperare gratia.

quod alio latissime
tradimus, Semipela-
gianos ad idud initium
fidei, orationes, desi-
deria, aliosque similes
actus, quos hominis in-
potestate remansisse
sentiebant, vero, in-
terna, actualisque gra-
tia adiutorium sta-
tuisse necessarium, et
hoc ipsum S. Augusti-
num, quando cum Se-
mipelagianis errabat,
admisit, istam ve-
ro suam gratiam sen-
tiebant non semper
otiosam praebere po-
testatem..., sed ita da-
re credendi facultate-
tem, ut homo pro arbi-
trio sui libertate, gra-
tia iuvante crederet.

Lib. 3. c. 1. post medium:
Est adiutorium, quod Naphilienses ad credendum
necessarium esse, atque ita sufficere statu-
erunt, ut cum eo credere posset homo, si vellet:
qui tamen tanquam heretici proscripti sunt,
non aliam sane ob causam, nisi quia tabe-
auxilium homini sufficere putarent.

V.
Semipelagianum est
dicere, Christum pro om-
nibus omnino homi-
nibus mortuum esse,
aut sanguinem fuisse,
sed mortuus est dum-
taxat pro salute prae-
destinatorum.

V.
Lib. 3. De gratia Chris-
ti Salvatoris c. 21. sic
habetur: Ita extensio
tam vaga modernorum
Scriptorum non ex
alio capite, quam ex
ista generali et indif-
ferente voluntate.

Duae quoque sunt
hujus propositionis
partes. Prima, quod
Semipelagianum sit
dicere, Christum pro
omnibus omnino ho-
minibus mortuum
esse. Secunda, quod
mortuus sit duntaxat
pro salute prædesti-
natorum.

Dei erga salutem omni-
um, et ex illa suffi-
cientis gratia omnibus
conferenda prepara-
tione fluxit, quorum
utrumque Augusti-
nus, Prosper, Fulgen-
tius, et antiqua Ecle-
sia velut machinam
à Semipelagianis intro-
ductam repudiavit.

Verbis autem immediate præcedentibus defi-
nit Christum non esse mortuum pro aliorum
salute, quam prædestinatorum! Nullo modo,
inquit, principis ejus / Augustini / consenta-
neum est, ut Christus Dominus pro infidelium
in infidelitate morientium, vel pro justorum
non perseverantium aeternâ salute. Nota
nomen aeternâ salutis, non enim negat, Chris-
tum pro reprobis mortuum esse, quoad gratias
temporales: / mortuus esse, sanguinem fuisse,
seipsum redemptionem dedisse, Patrem orasse
sentiat. Scivit enim quò quisque jam ab
aeternò prædestinatus erat, scivit hoc decre-
tum, neque illius pretii oblatione mutan-
dum esse, nec seipsum velle mutare. Ex quo
factum est, ut juxta sanctissimum Doctorem
non magis Patrem pro aeternâ liberatione
ipforum, quam pro diaboli deprecatus fuerit.
Sed si quis pro illis rogavit Patrem, pro tempo-
ralibus quibusdam justitia effectibus rogavit,
et pro eisdem obtinendis obtulit pretium, fu-
ditque sanguinem suum.

Prædictas quinque propositiones In-
nocentius X. auditis partibus pro et contra con-
tendentibus, damnavit an. 1653. ultimâ Maji.
Primam ut temerariam, impiam, blasphe-

mam, anathemate damnatam, et hereticam. 41.

Sensus autem in quo damnata fuit, hic est: Aliqua Dei praecepta hominibus justis volentibus et conantibus secundum praesentes quas habent vires, sunt impossibilia impossibilitate physica et antecedente comparate et relative ad tales justos tali motu concupiscentiae affectos. Deest quoque illis gratia, qua vera in his circumstantiis possibilia fiant. Sensus vero Catholicus huic prima propositionis errori oppositus hic est: Nulla Dei praecepta, quando urget eorum observatio, impossibilia sunt hominibus justis volentibus et conantibus secundum praesentes quas habent vires; nec deest eis gratia vera sufficiens, qua completa et expedite possibilia fiant in iis circumstantiis, in quibus versantur.

Secundam damnavit Pontifex ut hereticam. Sensus in quo damnata est: In statu naturae lapsae gratia interior semper efficit in nobis omne bonum, quod efficere potest in iis circumstantiis, in quibus datur, et nunquam frustratur effectu ad quem hic et nunc datur. Sensus Catholicus eidem oppositus est: In statu naturae lapsae homines resistunt non raro gratiae interiori, eamque privant effectu, quem habere potest in iis circumstantiis, in quibus datur.

Tertiam velut hereticam damnavit idem Pontifex. Sensus in quo damnata est: Ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae non requiritur libertas à necessitate physica, voluntaria et mutabili: sed sufficit libertas à coactione

42. ne, et à necessitate naturali absolutâ et immutabili. Sensus Catholicus eidem oppositus: Ad merendum et demerendum etiam in statu natura lapsa requiritur libertas ab omni necessitate simplici, physica, etiam voluntaria, mutabili seu variabili, in homine, modo circa bonum, modo circa malum.

Quartam damnat ut falsam et hereticam. Sensus, in quo damnata est: Gratia preveniens necessaria ad singulos actus salutares talis est, ut homo lapsus non habeat potentiam completam et expeditam faciendi et non faciendi bonum ad quod movet. Sensus Catholicus eidem oppositus hic est: Gratia preveniens talis est, ut homo lapsus habeat potentiam completam et expeditam ei consentiendi vel non consentiendi.

Quinta denique à laudato¹ Pontifice damnatur tanquam falsa, temeraria, scandalosa, et intellecta eo sensu, ut Christus pro salute duntaxat prædestinatorum mortuus sit, velut impia, blasphema, contumeliosa, divina pietati derogans, et heretica. Sensus in quo damnata est: Semipelagianum est asserere, Christum mortuum esse pro salute æterna omnium omnino hominum, et omnibus promeruisse gratias sufficientes, quibus salutem æternam consequi possint. Sensus Catholicus eidem oppositus: Est fidei dogma, Christum mortuum esse pro salute æternâ omnium

omnino fidelium; est primum ac Doctrina^{43.}
Catholica consentaneum est dicere, cum
mortuum esse pro salute aeterno omni-
um omnino hominum, quamvis non aequa-
liter, nec ex aequali affectu.

Porro Sensus illarum quinque
propositionum damnatarum à nobis
traditum, esse verum Sensem, in quo
damnata sunt, patet ex duabus sequen-
tibus regulis, quas Summi Pontifices
assignarunt ad cognoscendum Sensem
in istis quinque propositionibus dam-
natum.

1^a Regula. Quinque
hae propositiones damnatae sunt in
sensu à Jansenio intento in suo Ope-
re, id est, quem Jansenius tradit in
suo damnato opere, qui inscribitur
Augustinus. Nam ita declaravit
Alexander VII. in Constitutione ad instan-
tiam universi Cleri Gallicani die 15. feb.
an. 1665. emissâ.

2^a Regula. Sen-
sus Jansenii damnatus, est ipsemet Sen-
sus obvius quinque propositionum.
Nam Innocentius XII. in suo Brevis ad
Belgii Episcopos an. 1694. scripto declara-
vit eas damnatas esse in sensu obvio, quem
verba, quibus exprimentur, pra se ferunt.

Caput Tertium.

De diversis naturae Statibus
in ordine ad gratiam.

Statu nomine huic intelligitur, cer-
ta quaedam naturae humanae conditio in
ordine ad finem suum ultimum secundum
ordinationem divinae providentiae,
dividitur in Statum viae, et Statum